

Událost (pravá)

Filosof může zásadně začít filosofovat odkudkoli, ale nikoli každý začátek filosofování se posléze ukáže jako vhodný a produktivní. My máme za to, že je dobré vyjít z konceptu „události“ jakožto pravého jsoučna, a to bez ohledu na to, na jaké úrovni událostného dění se taková událost odehrává. Jde tedy pouze o určitý myšlenkový model, o jistou pojmovou konstrukci, o které se můžeme domnívat, že něčemu v opravdové skutečnosti vskutku odpovídá, že něco ve světě skutečného postihuje a vystihuje. (Rádl by možná doporučil ostřejší formulaci: jde o pojmovou konstrukci, která vykrajuje něco zřetelného z toho chaosu, který na nás z okolního světa doléhá.) Právě na tomto myšlenkovém modelu můžeme dovodit, že jsme porozuměli počátkům filosofie ve starém Řecku a že se tak právem rozhodujeme na nějakém jiném, odlišném počátku, abychom pak mohli sledovat, kam až nás to přivede. Základním rysem či povahou, vlastností „události“ tak je její časový, nejen prostorový rozsah. Taková událost má svůj počátek, průběh a konec; a v každém okamžiku svého událostného dění (s výjimkou samého počátku a samého konce) má kus svého „života“ za sebou a jiný kus zase před sebou, přičemž každý takový okamžik aktuální přítomnosti je jedinečný zejména tím, že dovoluje momentální přechod toho, co ještě není, v něco, co právě jest, a okamžitě další přechod tohoto aktuálního „jest“ v to, co už aktuálně není. Tento stále se obměňující právě přítomný stav však není možno chápat pouze jako místo přeryvu nebo naopak přechodu mezi tím, co se v události již stalo, a tím, k čemu teprve má dojít a (snad) dojde, nýbrž je třeba vzít na vědomí a nadále brát stále v úvahu, že událost se v každém okamžiku své aktuální přítomnosti děje vždy jako celek, což znamená, že hned při svém počátku (přičemž „počátek“ bereme jako součást události) vždy (takřka) zároveň v něčem končí, a naopak při své konci (který také stále bereme jako součást události) v něčem začíná. Pokud by na počátku nekončila, vlastně by ještě ani nenastartovala; a pokud by na konci už vůbec nezačínala, vlastně už by se vůbec neděla. – Můžeme se teď tázat, co to filosoficky podnikáme, když takto o události uvažujeme a přemýšlíme. Vzpomeneme-li na Aristotela, můžeme plným právem říci, že to, co děláme, co promýšlíme, je „první filosofie“ – není to ještě žádná aplikace na něco částečného, partikulárního. A protože jsme přesvědčeni, že všechno, co lze rozpoznat v tomto světě, je v pohybu a že to jsou události a jejich vztahy, můžeme své naznačené úvahy považovat za součást toho, čemu Aristotelés říkal „fysika“.

(Písek, 150103-1.)